

9. november 2017

UKA2917/33

**Inatsisartunut qinersisarnermi qinersiviit amerlanerulersinneqarnissaat anguniarlugu
Inatsisartunut qinersisarnermi inatsisip allannngortinnissaa pillugu apeqquteqaat
aallaavigalugu Inatsisartut oqallinnissaannik siunnersuut.**
(Inatsisartuni Siumup gruppe)

Nunagisami pisussaaffinnut assigiinngitsunut qinersisarnerit inuit tamat oqartissaaqataanerannik pingaartitsilluni ingerlatsinissamik tunngaveqarpoq (Demokratiimik tunngaveqarluni ingerlatsineq).

Siumumiit sulissutigaarput demokratiip tunngaviginissaa, soorlu Siumup siunertaani ima allassimasoqartoq; Issuaaneq aallartippoq, ” *Siumup anguniarpaa:*

- *Kalaallit Nunaata aqunneqarnerani ammasumik inuillu oqartussaaqataa-
nerat pingaartillugu ingerlatsineq nukittorsassallugu.*

Demokrati tassaavoq naqisimaneqarani qinersisarneq, amerlanerussuteqartut naalakkersuine-
rat, ikinnerussuteqartut pisinnaatitaaffeqarnerat naqisimaneqaranilu isummanik saqqummiussuisin-
naaneq. Siumut isumaqarpoq socialisme demokratimik tunngavilik tassaasoq demokratip
politikikkut, inuit atugarisaasigut aningaasaqarnikkullu piviusunngortinneqarfia.

Siumumiit isigalugu demokrati inerisarluarneqarsimasoq tassaavortaaq inuttut atugarisatigut toq-
qissisimaneq naligiinnerlu, ilinniartitaariaaseq pitsaasoq, kiisalu piginnittussaatitaaneq, nammineq
suliffigisami nunaqarfigisamilu innuttaasuni sunniuteqarneq aalajangeeqataasinnaanerlu”. Issuaaneq
naavoq.

Aamma maannakkut naalakkersuisooqatigiinnermi isumaqatigiisummi ima allassimasoqarpoq;
Issuaaneq aallartippoq, “Inuit oqartussaaqataa-
nerat ataqqillugu nunattalu naapertuunnerusumik
sinniiseqartarnissaa qulakkeerumallugu, naalakkersuisooqatigiit isumaqatigiisutigaat Inatsisartunut
qinerseriaaseq nalilersoqqissaarneqassasoq”. Issuaaneq naavoq.

Siumumiit pissusissatut eqqortutut isigaarput isumaqatigiisuteqarsimagaanni aamma
isumaqatigiisutaasut ataqqillugit naammassiniarlugit suliarineqartassasut timitalersorlugillu,
taamaammat Siumumiit oqallisissiaq saqqummiunneqartoq pissusissamisoorluinnarpoq
naamassillugulu oqallisigineqartariaarluni.

Qangali ileqquvoq Nunatsinni qinersiviit kommunikkaartumik aggornilersorneqartarnerat.
Taamanikkullu 1990-sikkut naajartorneranni kommuninik iluarsaaqqinneq kingulleq
aallartisarneqaleruttormat aammalu nunatsinni naalakkersuinikkut ingerlatseriaaseq nutaamik
aaqqissuunneqaleruttormat Inatsisartunut qinersisarnermi qinersivimmik ataasiinnannngortitsineq
1998-simni pisimavoq. Tamattalu nalunngisatsit maannakkut ukiuni makkunani kommuninik
iluarsaaqqinneq inaarsarneqarpoq innuttaasut amerlanerit aamma piumasaat naapertorlugu.

Tamatumalu aamma kingunerisaanik Kommuninut qinersisarneq nutaannngornikuvoq, Siumumiit
isumarput naapertorlugu torrallatamik, tassa kommuneqarfitoqaasimasut qinikkatigut

sinniiseqartarnissaat qulakkeerlugu. Siumumiillu isumaqarpugut aamma Inatsisartunut qinersisarnermi ullumikkut kommuneqarfiulersimasut tamarmik inatsisartuni mandatinik aaliangersimasunik amerlassusilikkanik sinniiseqartarnissaat qulakkeerneqartariaqartoq.

Siumumiit isumaqarpugut Nunatta isorartoqisup innuttai tamaasa eqqarsaatigalugit piffiit tamarmik Inatsisartuni sinniiseqaqqilernissaat pingaaruteqarluinnartoq, nunatsinni innuttaasut tamarmik aamma sumiiffiit pingaartillugit peqataatinneqarnissaat pingaaruteqarluinnarmat.

Siumumiit aamma pingaartipparput nunat allamiut Nunatsinni qinersisinnaatitaasarnerisa erseqqissumik isummersorfiginissaat, tamanna siunissami avaqqunneqarsinnaanngimmat.

Nunatsinni ukiuni makkunani Naalagaaffinngornissatsinnut piareersaleruttorpugut, naalagaaffinngornissatsinnut tunngaviusumik inatsiseqarlernissarput suliaralugu aallartinneqareerpoq, taamaammat aamma siunissaq eqqarsaatigalugu qinersisarnikkut inatsiseqarnermi naalagaaffittut eqqarsarluta inatsisiliortariaqalersussaavugut, tamanna eqqaamassallugu pingaarutilerujussuuvoq.

Nunarput naalagaaffinngorpat ullumikkut naalagaaffeqativut Danmark Savalimmiullu naalagaaffeqatigiunnaartussaavagut, taamaalillutalu taakkunani nunani innuttaasut aamma nunat allamiutut isigalugit inatsiseqarnikkut nunami maani atugaqalesittussaavagut, soorlu aamma Kalaallit - Kalaallit Nunaanni innuttaasut Danmarkimi savalimmiunilu taamatut inatsisitigut periarfissaqalerumaassasut. Taamattumik siunissami immaqa qanittumi qinersisarnikkut periarfissarititaasut allanngortariaqalernissaat aamma isummerfigisariaqassaaq. Allaat Siumumiit isumaqarpugut suliarortlutik maani najugaqarallartartut ukiut marluk maaneeqqaarlutik qinersisinnaalertariaqartut, ullumikkutuunngitsaq ukiup affaa maani ginnariarluni qinersisinaalluni.

Aamma naalagaaffinngorutta nunat allamiut ikinnerpaamik ukiut arfineq marluk nunatsinneeqqaarlutik kalaallit nunaanni innuttaaqataasutut akuerineqartalersinnaanerata taamaalillutillu qinersisinaalertarnissaat oqallisigineqartariaqartut ilagilluinnarpaat, ullumikkut assersuutigalugu scandinaviarmit Finland, Island, Norge, Sverige inuit 18-leereersimasut ukiuni 7-ini Danmarkimeeqqaarlutik innuttaaqataalersinnaasartut qinersisinaalerlutillu.

Oqallinnermi tamatta peqataalluarnissarput neriutigaarput.

Pitsi Høegh, Siumut